Dosar nr. 2-195/2024 (2-1730/2023)
2-23128201-48-2-06092023-1

H O T Ă R Â R E
în numele Legii

04 noiembrie 2024 mun. Străşeni
Judecătoria Străşeni, sediul central
Instanţă compusă din:
Preşedinte: Dorina Croitor
Grefier: Elena Şchiopu

Cu participarea:
reprezentantului reclamantei Buga Tatiana, avocatul Dumitriu Valeriu împuternicit în baza mandatului nr. 1892632 din 29.08.2023
reprezentantului pârâtei Botnaru-Stempovschi Ana, avocatul Dodon Valeria împuternicită în baza mandatului nr. 2146170 din 22.02.2024

a examinat în şedinţă de judecată publică cauza civilă la acţiunea reclamantei Buga Tatiana către Botnaru-Stempovschi Ana privind încasarea prejudiciului material, moral şi cheltuielilor de judecată şi acţiunea reconvenţională depusă de pârâta Botnaru-Stempovschi Ana către Buga Tatiana privind încasarea prejudiciului moral şi compensarea cheltuielilor de judecată,-

CONSTATAT :

Argumentele participanţilor la proces:

Cu privire la acţiunea iniţială

Reclamanţa Buga Tatiana s-a adresat în Judecătoria Străşeni cu cerere de chemare în judecată împotriva cet. Botnaru-Stempovschi Ana privind încasarea prejudiciului material, moral şi cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii indică reclamanta că, la data de 30 august 2022, orele 9:20 în incinta Liceului Teoretic „Mitropolit Nestor Vornicescu" în comuna *****, cabinetul nr. 2, a avut loc adunarea părintească, la cererea părinţilor clasei a Il-a „A". La adunare au participat directoarea liceului, Oprea Gabriela, directorul- adjunct, Pavlov Veronica, directorul pe educaţie, Ciocan Lucia, diriginta clasei a Il-a „A", reclamanta Buga Tatiana, respectiv cadrul didactic, Botnaru Veronica, bunica elevului, *****, mama elevului Stempovschi Ana, tatăl elevului, Stempovschi şi alţi 10 părinţi ai elevilor din clasa a Il-a „A".

În cadrul adunării, care a avut loc la 30.08.2022, pârâta, Stempovschi Ana a adresat reclamantei, Buga Taiana cuvinte care conţin expresii injurioase şi jignitoare, cum ar fi: (este „nimeni, o cheamă „nicicum"), astfel i-a fost lezată onoarea, demnitatea şi reputaţia profesională a petiţionarei în calitatea sa de profesoară.

La 16.09.2022 avocatul, Valeriu Dumitriu în interesele petiţionarei Tatiana Buga a depus la IP Străşeni cerere, solicitând tragerea la răspundere a cet. Stempovschii Ana, care la data de 30.08.2022, orele 09:20 în incinta Liceului Teoretic „Mitropolit Nestor Vornicescu" în comuna Lozova r-l Străşeni, în mod public a adresat reclamantei, Buga Tatiana cuvinte care conţii expresii injurioase şi ignitoare, cum ar fi:....este nimeni, o cheamă nicicum...", acţiuni care cad sub incidenţa art. art.69-70 Cod Contravenţional.

Prin încheierea din 21.10.2022 emisă de OS al SP nr. 3 Lozova al Inspectoratului de Poliţie Străşeni, inspector principal Dorin Malîi a fost decisă încetarea precăutării materialului înregistrat în R-2 IP Străşeni cu nr. 20223305815 din 17.10.2022 din motiv că pe cazul dat lipsesc elementele constitutive ale oricărei contravenţii sau infracţiuni. Nefiind de acord cu încheierea întocmită, la 25.11.2022, Buga Tatiana prin intermediul apărătorului Valeriu Dumitriu a înaintat contestaţie împotriva încheierii nominalizate.

Prin hotărârea dosar număr 5r-19/2023 din 07 martie 2023 emisă de Judecătoria Străşeni, sediul Central s-a admis contestaţia, a remis materialele cauzei contravenţionale Inspectoratului de poliţie Străşeni, cu obligarea desfăşurării unei cercetări suplimentare.

Potrivit procesului verbal cu privire la contravenţie MAI05767019 din 14.04.2023, pârâta Botnaru-Stempovschi Ana a fost găsită vinovată de faptul că, la 30.08.2022, a adresat reclamantei, Buga Tatiana cuvinte care conţin expresii injurioase şi jignitoare, cum ar fi: (este „nimeni, o cheamă „nicicum"), astfel reclamantei fiindu-i lezată onoarea, demnitatea şi reputaţia profesională a petiţionarei în calitatea sa de profesoară, acţiuni care cad sub incidenţa art.69 alin.(3) Cod contravenţional, fiindu-i aplicată o sancţiune contravenţională, în mărime de 22 u.c., echivalentul la 1100 lei.

Susţine, reclamanta că atât procesul -verbal cu privire la contravenţie, cât şi decizia cu privire la aplicarea sancţiunii contravenţională, nu au fost contestate de contravenienta, Botnaru-Stempovschi Ana, respectiv documentele de dispoziţie au întrat în vigoare, prin neatacare.

Afirmă reclamanta că, în baza contractului de acordare a asistenţei juridice, înregistrat în registrul de evidenţă a contractelor de asistenţă juridică sub nr. 60/2020, conform căruia, reclamanta Buga Tatiana la 29.08.2023 a achitat avocatului, Valeriu Dumitriu onorariul pentru acordarea asistenţei juridice, respectiv, pentru expedierea documentelor, deplasările la Inspectoratul de Poliţie Străşeni şi Judecătoria Străşeni, sediul Central, în cauza contravenţională nr. 5r-19/2023, procesului contravenţional 20223305815 din 17.10.2023, în sumă totală de 10 000 (zece mii) lei, fapt confirmat prin bonul de plată QL nr. 363078 din 29.08.2022.

Consideră reclamanta că, prin acţiunile ilegale ale pârâtei, Botnaru (Stempovschi) Ana, i-a fost cauzat un prejudiciu material, cu titlul de cheltuieli pentru asistenţă juridică în cauzele contravenţionale menţionate, precum şi un prejudiciu moral manifestat prin disconfortul sufletesc, suferinţe psihice prin înjosirea pe care a suportat-o prin acţiunile ilegale ale pârâtei, urmare acestor acţiuni publice a dus la lezarea onoarei, demnităţii şi reputaţiei profesională în calitatea sa de profesoară. Despre durerile psihice şi suferinţele fizice provocate de situaţia creată, care i-au cauzat consecinţe determinate de retrăiri, încordare psihică, stare de disconfort şi alţi factori din care derivă suferinţe morale, iar suma, în mărime de 10000 lei estimată de reclamantă cu titlul de prejudicial moral, reprezintă o sumă adecvată, rezonabilă şi va fi o evaluare materială şi pertinentă compensatoare, care de natură să reprezintă un remediu eficient a daunei morale, cauzate de pârâta, Botnaru-Stempovschi Ana.

Relatează reclamanta că, a fost şi este afectată moral şi până în prezent pentru că în condiţia când în raport cu ea a fost comisă o gravă nedreptate şi un abuz, nici până în prezent nu i-au fost prezentate scuzele de rigoare.

Solicită a încasa de la pârâta, Botnaru-Stempovschi Ana în beneficiul reclamantei, Tatiana Buga prejudiciul material, cu titlul de onorariul achitat avocatului Valeriu Dumitriu pentru acordarea asistenţei juridice în cauza contravenţională dosar nr.5r-19/2023 în cauza contravenţională nr. 5r-19/2023, procesului contravenţional 20223305815 din 17.10.2023, în mărime de 10 000 lei; a încasa de la pârâta, Botnaru-Stempovschi Ana în beneficiul reclamantei,

Tatiana Buga prejudiciul material, cu titlul de onorariul achitat avocatului Valeriu Dumitriu pentru acordarea asistenţei juridice în prezenta cauza, în mărime de 6000 lei; a încasa de la pârâta, Botnaru-Stempovschi Ana în beneficiul reclamantei, Tatiana Buga, prejudiciul moral, în mărime de 10000 lei.

La 15.05.2024 reprezentantul pârâtului Botnaru-Stempovschi Anna, avocatul Valeria Dodon, a depus referinţă în care a menţionat că conform articolului 117 alin.(1) Cod de procedură civilă, probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei.

Potrivit prevederilor art. 118 Cod de procedură civilă fiecare parte trebuie să dovedească circumstantele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel, cererea de chemare în judecată nefiind probată şi argumentată, nu este susţinută de norme legale şi nu este pasibilă de a fi admisă.

În conformitate cu art. 130 alin. (2), (3), (4) Cod de procedură civilă, nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea pricinii.

Prevederile menţionate mai sus, eflectă caracterul devolutiv (limitele de expunere) al unui proces civil, unde concluziile instanţei trebuie să vizeze strict temeiurile invocate în acţiune, obiectul şi părţile acestui proces.

Astfel, probaţiunea constă în activităţile procesuale şi procedurale prin care părţile şi alte persoane implicate în proces, stabilesc prin mijloace prevăzute de lege, elementele de fapt necesare pentru constatarea faptelor şi împrejurărilor ce formează obiectul probaţiunii.

De altfel, prin sarcina probaţiunii se înţelege obligaţia procesuală ce revine participanţilor de a dovedi împrejurările care formează obiectul probaţiunii. Cel care formulează o pretenţie trebuie să o şi dovedească, să aducă proba viciului, prejudiciului şi a legăturii cauzale dintre ele.

Întrucât procesul civil este pornit de partea reclamantă prin introducerea cererii de chemare în judecată, el are primul obligaţia să-şi dovedească pretenţiile. Prin urmare, reprezentantul pârâtului reţine că, partea reclamantă în susţinerea argumentelor sale nu a realizat sarcina probaţiunii în corespundere cu art.117, 118,121,122,130 Cod de procedură civilă.

Mai mult ca atât, menţionează, că în conformitate cu prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă la, disponibilitatea în drepturi aparţine reclamantului.

Totuşi, la capitolul cuantumului prejudiciului, se constată că reclamantul nu a probat cauzarea unui prejudiciu moral ce ar justifica încasarea sumei de 10 000 lei, ori menionează că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că îndemnizaţia trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. Cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Potrivit prevederilor art.1998 alin.(1) Cod civil cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Astfel, pentru apariţia răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic, acest rol fiind îndeplinit de temeiul răspunderii delictuale, care îl constituie componenţa delictului civil, şi

anume totalitatea de elemente esenţiale formulate de legiuitor ca necesare şi suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale.

Componenţa delictului civil include următoarele elemente: prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă şi prejudiciu, şi vinovăţia. Lipsa unui element, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepţia cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja şi în lipsa unor elemente anume.

Conform art. 2036 alin.(1) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferinţe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de legislaţie, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri.

După cum rezultă din conţinutul normei indicate supra, prejudiciul moral se compensează numai atunci când a fost cauzat prin fapte ce lezează drepturile personale nepatrimoniale ale persoanei vătămate. Astfel, se impune repararea prejudiciului moral numai dacă acesta este urmarea încălcării unor valori de aceeaşi natură.

Prin urmare reclamanta nu a prezentat nici o probă pertinentă şi concludentă în susţinerea cerinţelor invocate, or din materialele prezentate instanţei nu a fost posibil a constata faptele culpabile ale pârâtei Anna Stempovschi-Botnaru în urma cărora Buga Tatiana a avut de suferit moral şi pentru care ar urma să fie despăgubită, astfel cerinţele invocate de către reclamanta sunt lipsite de careva suport juridic.

Raportând circumstanţele şi probele speţei la normele enunţate, pârâtul consideră că nu sunt întemeiate pretenţiile din acţiune privind încasarea de la pârât în beneficiul reclamantei a prejudiciului material şi moral.

Referitor la cerinţa de încasare a cheltuielilor de judecată, potrivit art. 94 alin. (1) Cod procedură civilă urmează a fi respinse ca neîntemeiate.

Distinct de cele relatate şi având în vedere faptul că cererea de chemare în judecată înaintată de Buga Tatiana este neîntemeiată, iar argumentele invocate în cerere nu sunt justificate, care ar constitui temeiuri de admitere a cererii de chemare în judecată înaintată de Buga Tatiana către Botaru-Stempovschi Anna privind încasarea prejudiciului material şi moral, pledează pentru respingerea cererii de chemare în judecată.

Cu privire la acţiunea reconvenţională

La 15.05.2024 reprezentatul pârâtei Botnaru-Stempovschi Anna, avocatul Valeria Dodon, a depus cerere reconvenţională prin care solicită dispunerea încasării de la pârâta Buga Tatiana în beneficiul reclamantei Botnaru-Stempovschi Anna a prejudiciului moral în mărime de 30 000 lei; încasarea tuturor cheltuielilor de judecată din contul reclamantei /pârâte Buga Tatiana ce constau din taxa de stat în mărime de 1450 lei.

Totodată a menţionat că la 24.11.2021 aproximativ orele 07:18 Buga Tatiana, în calitate de învăţătoare a clasei a I-a „A" al Liceului Teoretic „Mitropolit Nestor Vornicescu" îi cere pe ton autoritar achitarea plăţii contributive de la ea Anna Botnaru-Stempovschi, diriginta la clasa a V-a B, suma de bani ca contribuţie la decorul utilizat în cadrul festivităţii „Balul Bobocilor". La rândul său, a anuntat-o pe Buga Tatiana, că în clasa a V-a „B" ea nu dispune de fonduri de la părinţi spre achitare, dar va calcula şi va plăti din bugetul personal. Lucru care l-a făcut în data de 25.11.2021 spre elevii clasei a X-a „A" care au înfrumuseţat decorul sălii. Imaginea cu suma achitata a fost postată pe gupul părinţilor, Buga Tatiana fiind sunată la aceiaşi dată confirmându-

i-se achitarea şi rugând-o ca să nu sufere elevul Botnaru (Stempovschi actualmente) Ion, elev în clasa I-a „A”.

Totodată, la data de 23.12.2021, Buga Tatiana prin intermediul aplicaţiei „Viber” a publicat neautorizat evaluările sumative a elevilor clasei a I-a „A” , inclusiv a elevului Botnaru (actualmente Sempovschi) Ion fără acordul său ca părinte, încălcându-se Legea GDPR-ului adoptată la data de 25 mai 2018 referitor la datele de protecţie cu caracter personal şi a Regulamentului şcolar. Informează că Buga Tatiana în calitate de învăţătoare a fost informată în scris prin intermediul aplicaţiei „Viber”, să şteargă imaginea postată, la rândul său ea i-a mulţumit, respectiv Buga Tatiana a răspuns că: „… nu întelege de ce atâtea mofturi de a cerut ca Ion să vină în această clasă..”, motiv pentru care ea a cerut în ziua următoare, audienţa la directorul IP LT „Mitropolit Nestor Vornicescu” Oprea Gabriela pentru a clarifica situaţia.

D-na Oprea Garbiela, în calitate de director, le-a convocat la o reuniune, cu prezenţa d-nei Buga Tatiana, d-nei Oprea Garbiela şi a subsemnatei Botnaru-Stempovschi Anna, ulterior spre sfârşit s-a alăturat d-na Botnaru Veronica, care la fel a fost profesoară în cadrul aceleiaşi instituţie de învăţământ (bunica elevului Stemposchi Ion).

Iniţial au fost informaţi despre motivul reuniunii, situaţia a fost explicată de d-na director Oprea Garbiela, ulterior discuţia a evoluat între Buga Tatiana şi subsemnata – Anna Botnaru-Stempovschi, ea a incercat să îi explice Tatianei Buga importanţa GDPR-ului şi că motivul întrunirii a fost „…mofturile” aşa cum s-a exprimat Buga Tatiana, încercându-se o explicare clară de ce elevul Ion Stemposvchi a fost transferat la începutul anului şcolar din grupa cu care a venit de la grădiniţă în altă clasă. Discuţia a deraiat la motivul că Buga Tatiana, după cererea de bani făcută la data de 23.11.2021 şi-a schimbat complet atitudinea faţă de ***** pe parcursul perioadei şcolare, lucru confirmat ulterior verbal în cadrul reuniunii părinteşti din 30 august 2022, prin care ea, Buga Tatiana a confirmat că elevul a avut atenţie suplimentară, însă ea nu i-a acordat-o.

De asemnea, Buga Tatiana pe parcursul reuniunii din cadru cabinetului directoarei Oprea Gabriela, a afirmat că ea va face acest copil să ajungă până la sfârşitul anului cu Cerinţe Educaţionale Speciale şi să demonstreze că e retardat mintal, neavând nici o bază medicală care să certifice retardul mintal al elevului *****, de asemnea neavând nici un raport a comisiei speciale de verificare care să confirme că elevul ***** este cu cerinţe speciale.

Cu intervenţia d-nei Oprea Garbiela şi a Veronicăi Botnaru s-a convenit o soluţionare amiabilă a conflictului prin care Buga Tatiana, îşi desfăşoară în continuare procesul de predare. De asemnea ca părinte nu a mers să verifice orele predate, pentru a nu deranja procesul de studiu, dar ulterior din semestru doi, elevul ***** a fost supus bullyingului din partea învăţătoarei Buga Tatiana şi a colegilor de clasă.

Discuţia avută la reuniune s-a convenit a fi confidenţială, ea şi-a respectat partea sa de înţelegere, posterior reuniunii, învăţătoarea Buga Tatiana, a sunat îndată la data de 29-30 decembrie membrii comitetului de părinţi ai clasei I-a „A” prin care a blamat-o, acuzând-o că ea va da în judecată părinţii din Comitet, că profesoara va întoarce înapoi cadourile, lucru care ea nu l-a afirmat sub nici o formă, din contra i-a explicat că ea nu colectează bani de la elevi, ea pentru decor a achitat din propriul său buget ca să nu îi fie afectat copilul, de asemenea şi în fondul clasei I-a „A” la fel a achitat, dar sub nici o intenţie nu a afectat Comitetul Părintesc sau să îi acuze. D-na Zagrenco Liliana, a scris mesaj cu caracter denigrator şi defăimător la adresa sa pe grupul părinţilor, a instigat învăţătoarea Buga Tatiana, la care ea a rugat-o d-na Zagrenco că dacă nu a fost prezentă, este în neştiinţă de cauză, să nu vorbească, lucru care D-na Zagrenco şi l-a asumat şi s-a finisat discuţia, pe grupul părinţilor prin intermediul aplicaţiei „Viber”, ea

Botnaru-Sempovschi Anna şi-a cerut scuze de la părinţi pentru situaţia creată, şi că ea sub nici o formă sau intenţie nu i-a implicat pe ei, şi şi-a cerut scuze că ei – părinţii au primit mesaj eronat din partea învăţătoarei Buga Tatiana, ea dorea doar ca copilul său şi ceilalţi copii să nu fie afectaţi de această situaţie. Buga Tatiana în această situaţie a dat dovadă de instigare la bârfă şi denigrarea sa publică, pe reţele de socializare indirect prin intermediul persoanelor terţe.

După situaţia creată cu Comitetul Părintesc, în semestrul II, situaţia elevului ***** s-a agravat, pe fon de stres, de nenumărate ori i-a curs sânge din nas, la care învăţătoarea Buga Tatiana nici o data nu a telefonat-o ca să o anunţe, în clasă au fost aplicate agresiune fizică din partea elevilor părtaşi a Tatianei Buga, Ion fiind acuzat că din partea lui învăţătoarea îi va părăsi, a fost aplicată violenţa fizică, târât pe jos, sora Maria Stemposvchi din clasa a IV-a venit şi a aplanat conflictul, iar Buga Tatiana nu a întreprins nici o măsură în aceste cazuri. Situaţia de agresivitate a fost aplicată de colegi, iar văzând convenabila pentru interesele ei acest lucru a stimulat abuzul psiho-emoţional, aplicând bullyingul asupra lui *****.

Ca părinte şi-a susţinut copilul, a fost ajutat emoţional şi psihologic să depăşească stările de agresiune din clasă, deoarece spre sfârşitul anului deja nu îi putea face transferul în altă şcoală sau altă clasă. Din punct de vedere a studiului i-a angajat profesor–repetitor care l-a pregătit de ore, l-a învăţat să scrie, să citească etc.

Ea ca părinte a fost în situaţie dificilă, deoarece ea nu îşi poate lua copilul din satul în care locuieşte şi să îl ducă în altă localitate, impasul dat a creat durere atât ei ca părinte, însă cel mai mult i-a afectat direct copilul, care a îndurerat un an practic de chin şi suferinţă.

Ea din respect pentru profesie, şcoală şi sat nu a făcut careva probleme. Ca să ajungă în luna august să i se publice lista de rechizite care trebuie aduse copiilor in clasa a II-a, în clasa a I-a a prezentat la scoală un pachet de 500 de foi albe si 100 de filuri, acum cerându-se din nou, mare i-a fost mirarea pentru că un copil nu este capabil să le cheltuie în evaluări sumative/formative/iniţiale aşa cantitate de foi. Din acest motiv a consultat alţi învăţători de la clasele primare despre câte foi în mediu se utilizează, pentru a-şi face o statistică a sa personală, deoarece la fiica în clasa a IV-a a dus doar 500 foi +câteva filuri, este munca sa şi are tot dreptul să ştie. La o săptămână de la această consultaţie, a fost o adunare de părinţi în clasa a II-a „A” la care ea nu a fost prezentă, a fost bunica lui Ion - Botnaru Veronica prezentă la data de 25.08.2022 – adunare obişnuită fără probleme. La data de 26.08.2022 ea în calitate de profesor a fost la întrunirea metodică a Secţiei de Istorie, care se petrece anual. În jurul orelor 16:20 a primit un apel de la Ulianov Mariana, care nu s-a prezentat pe nume dar s-a prezentat ca mama Nicoletei de la Ion din clasa, şi care a început a o lua la rost ca: Citează: „Din cauza mea pleacă învăţătoarea Buga Tatiana? Că ce fel de mama îs eu? Cum îmi permit să o „sap” pe Buga Tatiana? Că aceasta o depus cerere şi părăseşte şcoala din partea mea? Cum îmi permit eu aşa ceva?”.

Ea neavând nici cunoştinţă de cauza despre ce se întâmplă, pentru că după întrunirea metodică avea dureri insuportabile de inimă, a administrat o pastilă de validol şi a adormit. La rândul său fiind şi aşa într-o stare emoţională profund afectată de clasă şi de situaţia Tatianei Buga, a început să se apere, a pus întrebări şi a închis apelul telefonic. Ulterior pe grupul clasei de Viber a apărut informaţie că Buga Tatiana şi-a dat demisia din cauza unei alte oferte primite, ea neavând nici cea mai vagă ideie de situaţia şi circumstanţele create. S-a cerut reuniune cu părinţii şi d-na Gabriela Oprea a acceptat la data de 30 august 2022 în incinta liceului s-a desfăşurat această reuniune cu scopul de a fi restabilită în funcţie învăţătoarea Buga Tatiana. I s-a oferit cuvânt d-nei Buga Tatiana, care din start în prezenţa celor 9 părinţi prezenţi, directoare Oprea Gabriela, directorului pentru educaţie Ciocan Lucia, directorului adjunct Pavlov Veronica,

pune stenograma înregistrării conversaţiei sale cu Ulianov Mariana, care presupune că au complotat ambele în a o realiza, deoarece era înscris doar momentul în care ea pentru a se apăra a ridicat vocea şi pe fon nervos şi stres a utilizat limbaj neadecvat, deja emoţional fiind la limită. După ce Buga Tatiana a prezentat stenograma, a zis că se duce ca ea o „sapă" continuu şi ea nu mai poate deoarece ea îi numără hârtia utilizată, după i s-a oferit cuvânt ei, şi în anumite circumstanţe ea i-a reproşat că dumneaei este pentru ea: „nimic şi o cheamă nicicum…" a expus părerea sa, ca mamă, ca om şi are dreptul la opinie, plus ea are voie să ştie unde sunt utilizate bunurile achiziţionate de ea, lucru care nu e ilegal.

Discuţia a implicat certuri, nimeni nu era interesat de unde s-a pornit problema, unicul lucru care se cerea, că ea să îşi ia condiţionat obligatoriu copilul din clasă, şi să revină Buga Tatiana ca învăţătoare, ca să nu fie copilul său bătut şi scuipat în ochi de alţi elevi din clasă, fiind ameninţări clare.

Elevul, *****, forţat a fost condiţionat de Buga Tatiana, pe bază de şantaj, simţind susţinerea părinţilor aliaţi, a afirmat că ea se întoarce, doar dacă Ion va fi transferat în altă clasă. Acest lucru este ne pedagogic, lipsit de etică şi profesionalism, nu poţi lupta cu un copil şi nici nu îl poţi utiliza ca instrument de şantaj.

După cele întâmplate şi expuse mai sus copilul său ***** avea frică de a merge la şcoală, pentru a nu da ochii cu colegii de clasă şi nu cumva să se întâlnească pe holul instituţiei cu d-na Tatiana (învăţătoarea lui).

Conform art. 3 al Codului Educaţiei al Republicii Moldova nr. 152/2014 „bullying" se defineşte ca o formă de agresivitate care se manifestă în mod intenţionat, repetat şi prin dezechilibru de putere în relaţiile dintre copii, elevi sau studenţi şi care se referă la acele comportamente prin care un copil, un elev, un student ori un grup răneşte, dăunează, provoacă suferinţă, neputinţă sau aduce prejudicii demnităţii umane. Acest tip de agresivitate se desfăşoară, în principal, în instituţiile de învăţământ şi în spaţiile destinate educaţiei şi formării profesionale".

Potrivit prevederilor legislaţiei în vigoare este interzis orice comportament care constă în violenţă psihologică. Profesorii vor fi instruiţi astfel încât să recunoască acest fenomen şi să ia măsurile potrivite.

Şcoala pentru copii este „casa cunoştinţelor şi a înţelepciunii", dar în ultimul timp ea devine un mediu în care mulţi copii sunt intimidaţi, ignoraţi, umiliţi, ofensaţi, agresaţi verbal sau fizic de către profesori şi colegi. În ţara noastră deseori violenţa psihologică este acceptată ca o metodă constructivă de educare, iar oamenii nici nu conştientizează formele de abuz emotional şi consecinţele acestora asupra dezvoltării psihologice a copiilor.

Abuzul emotional se manifestă prin umilire publică a copilului, prin ignorare, izolare etc. Aceste forme de violenţă psihologică sunt mai puţin scoase la iveală, lumea nici nu le conştientizează ca abuz asupra copilului, percepându-le ca metode constructive. Orice formă de abuz are consecinţe pe termen lung, în primul rind este afectată imaginea de sine, aceasta având efect direct asupra felului în care el se percepe, ce valoare îţi atribuie. Aceşti copii deseori vor avea o imagine negativă despre ei şi se vor subaprecia.

Astfel după cele relatate subsemnata Botnaru-Stempovschi Anna, împreună cu soţul său, spre binele copilului lor l-a transferat în clasa paralelă a II-a „B", elevul fiind integrat, se simţea bine şi se ducea cu drag la şcoală, după la data de 01.09.2023 l-a transferat la Liceul Teoretic „Ion Inculeţ" din *****.

Despre cele relatate a informat Ministerul Educaţiei şi Cercetării al Republicii Moldova, Direcţia Generală pentru Protecţia Drepturilor Copilului, Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului şi Direcţia Generală Educaţiei şi Cultură Străşeni.

Prin răspunsul nr. 03/1-09/280 din 13.10.2022 oferit de Ministerul Educaţiei şi Cercetării al Republicii Moldova, se indică că subiectele abordate în petiţie urmează a fi examinate de către Direcţia Generală Educaţie şi Cultură Străşeni, cu întreprinderea măsurilor de rigoare, în limita competenţelor oferite de legislaţia în vigoare, petiţia fiind expediată după competenţă.

Direcţia Generală Educaţie şi Cultură Străşeni prin răspunsul nr. 318 din 21.10.2022 a examinat petiţia depusă şi recomandă Liceului Teoretic „Mitropolit Nestor Vornicescu" din s. Lozova să întreprindă măsuri în conformitate cu legislaţia în vigoare a Republicii Moldova (răspunsul se ataşează).

Prin răspunsul nr. 03-647/22-2521 din 23.12.2022 oferit de Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului menţionează că la data de 09.11.2022 Avocatul poporului pentru Drepturile Copilului a realizat o şedinţă de lucru în incinta LT „Mitropolit Nestor Vornicescu" cu administraţia instituţiei în cadrul căreia s-a discutat aspectele invocate fiind expuse poziţiile celor prezenţi pe marginea pretinselor drepturi încălcate şi indică ca pentru a elucida aspectele menţionate să sesizeze organele de drept cu prezentarea probelor şi dovezilor de care dispune. Totodată recomandă pentru asigurarea bunăstării copilului să asigure asistenţa şi reabilitatea psihologică necesară.

Prin răspunsul nr. 286/01-03 din 05.12.2022 emis de Liceul Teoretic „Mitropolit Nestor Vornicescu" au comunicat că au întreprins măsurile necesare pentru încălcările comise de Buga Tatiana.

Totodată, în urma celor relatate a programat copilul la o şedinţă cu psihologul din cadrul SAP Străşeni, iar prin raportul de evaluare psihologică a copilului ***** eliberat de Direcţia Generală de Educaţie Străşeni din 07.10.2022 se confirmă că în urma evaluării psihologice a minorului au ieşit în evidenţă următoarele aspecte:

- Copilul manifestă semne specifice tulburării de stres posttraumatic, fiind cauzate de mediul educaţional nesecurizat şi nesănătos în care s-a aflat;
- În profilul psiho-comportamental al copilului sunt prezenţi indicatori psiho-emoţionali ai abuzului emoţional;
- Sentiment de vinovăţie, timiditate, sentiment de inferioritate.

Astfel psihologul SAP Străşeni a prescris următoarele recomandări:

- Asigurarea unui mediu educaţional stabil, protector şi sigur pentru copil;
- Implicarea organelor de specialitate în asigurarea respectării drepturilor copilului la inviolabilitate fizică şi psihică, la educaţie.

La fel, subsemnata Botnaru-Stempovschi Anna a avut o şedinţă la psihologul clinician Ursu Viorica, care a diagnosticat-o cu depresie majoră, anxietate generalizată şi anxietate socială şi i-a recomandat tratament medicamentos şi psihoterapie-terapie cognitiv comportamentală.

Astfel, în toată această perioadă ca urmare a acţiunilor dnei Buga Tatiana, subsemnata Botnaru-Stempovschi Anna a suferit prejudiciul moral, manifestat prin stări de stres, or o astfel de procedură este una neplăcută şi deranjantă, de ruşine, de nervozitate, de panică, de incertitudine, toate aceste stări avându-le sistematic timp de aproximativ 2 ani, până când s-a transferat cu munca în ***** în cadrul Liceului Teoretic „Ion Inculeţ", la fel transferând în aceiaşi instituţie de învăţământ şi copii ei minori, printre care fiul *****.

Pe tot parcursul a 2 ani menţionează că pârâta a avut intenţii de răzbunare faţă de ea prin intermediul fiului minor *****, având intenţia de a o discredita la locul de muncă, de a o defăima şi denigra imaginea ei ca profesor, şi a-i crea copilului *****, tulburări de stres posttraumatic, din cauza mediului educaţional nesecurizat şi nesănătos în care s-a aflat.

Buga Tatiana a acţionat cu rea-credinţă încercând prin defăimarea şi denigrarea sa la locul de muncă, să-i cauzeze probleme la locul de muncă, să provoace dispreţul angajatorului, a colegilor şi a părinţilor faţă de reclamantă, a urmărit provocarea de suferinţe morale şi psihice reclamantei prin crearea de aceste. Anume această intenţie a urmărit pârâta pentru care este pasibilă de a fi obligată să repare prejudiciul moral cauzat reclamantei.

Or, toate aceste stări psihice şi morale şi situaţii neplăcute, panicoase şi de nervozitate reclamanta nu era să le sufere dacă pârâta acţiona cu bună-credinţă.

În urma celor relatate, la data de 01.09.2023 pentru binele şi confortul copilului minor *****, l-a transferat în altă instituţie de învăţământ în altă localitate, respectiv creându-se un disconfort material, deoarece urmează să se deplaseze în altă localitate pentru ca copilulul să frecventeze instituţia de învăţământ.

Consideră că, prin acţiunile ilegale ale pârâtei Buga Tatiana i-a fost cauzat un prejudiciu moral manifestat prin suferinţe psihice şi cu titlu de cheltuieli pentru deplasare în altă instituţie de învăţământ în altă localitate, şi nu în cea care se află domiciliul doamnei Botnaru-Stempovschi Anna.

Prin încheierea din 16 mai 2024 s-a primit în procedură cererea reconvenţională depusă de Botnaru-Stempovschi Anna către Buga Tatiana privind încasarea prejudiciului moral şi compensarea cheltuielilor de judecată în cadrul examinării cererii de chemare în judecată înaintată de Buga Tatiana către Botnaru-Stempovschi Ana privind încasarea prejudiciului material, moral şi cheltuielilor de judecată.

La 06.08.2024 reprezentantul reclamantei-pârât Buga Tatiana, avocatul Valeriu Dumitriu, a depus referinţă asupra cererii reconvenţionale în care a menţionat că consideră la caz, că cererea reconvenţională este pasibilă a fi respinsă.

Relevă că, la determinarea mărimii compensaţiei pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în consideraţie atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferinţelor fizice sau psihice părţii vătămate, cât şi de datele obiective care certifică acest fapt, în special importanţa vitală a drepturilor personale nepatrimoniale şi a bunurilor; nivelul suportării de către persoana vătămată a suferinţelor psihice sau fizice, pierderea sau limitarea capacităţii de muncă etc, şi felul vinovăţiei, intenţia, imprudenţa persoanei care a cauzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezenţa ei. Obligaţia de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral, suferinţelor psihice sau fizice suportate o exercită partea vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanţe şi în baza căror acţiuni, inacţiuni au fost cauzate suferinţe morale, psihice sau fizice, prin ce se manifest acestea.

Raportând normele de drept citate la circumstanele cauzei, reprezentantul reclamantei-pârât Buga Tatiana, avocatul Valeriu Dumitriu apreciază ca fiind neîntemeiată cerinţa depusă de pârâta-reclamant, Botnaru-Stempovschi Anna cu privire la necesitatea admiterii pretenţiei acesteia cu privire la încasarea prejudiciului moral din contul reclamantei-pârâte, Buga Tatiana, or, la caz, cele relatate în conţinutul cererii de chemare în judecată, nu sunt susţinute prin probe concludente, iar faptul atentării la careva drepturi, or, suportării de către reclamantă a suferinţelor psihice sau fizice, pierderea sau imitarea capacităţii de muncă etc, şi felul vinovăţiei, intenţia, imprudenţa persoanei care a cauzat prejudiciul moral. Aşadar, având în vedere că în

speţa, nu s-a dovedit prin probe pertinente şi concludente precum că, Botnaru-Stempovschi Anna cu adevărat a fost supusă unui stres emoţional, încât pentru repararea acestora să fie necesară acordarea de compensaţii băneşti, apărarea consideră întemeiat raţionamentul reclamantei, Buga Tatiana de respingere a pretenţiei cu privire la repararea prejudiciului moral.

Astfel, pornind de la faptul că, drept temeiuri faptice generatoare ale pretinsului prejudiciu moral, s-a invocat un conflict între Buga Tatiana şi Botnaru-Stempovschi Anna, urmare ultima a fost trasă la răspundere contravenţională, respectiv dorind să se răzbune, aceasta a venit cu cerere reconvenţională instanţa de judecată, solicitând încasarea prejudiciului moral invocând o situaţie generatoare de prejudiciu, care în opinia sa s-a petrecut la 30.08.2022, la adunarea părintească.

Faptul că, Buga Tatiana nu se face vinovată de cele relatate (cauzarea prejudiciului moral) de către Botnaru-Stempovschi Anna în cererea reconvenţională, prin încheierile emise de IP Străşeni din 04.05.2023, respectiv din 05.05.2023, ca urmare examinării plângerilor depuse la 12.04.2023 de Botnaru-Stempovschi Anna împotriva lui Buga Tatiana, cu privire la abuzul psiho-emoţional în privinţa fiului său Stempovschi Ion, inclusiv şi la înregistrarea discuţiei Tatianei Buga cu părinţii copiilor, fără acordul ultimei şi denigrând-o ca mamă. Or, potrivit art. 123 alin. (4) şi (5) Cod procedură civilă, faptele care, conform legii, sînt prezumate a fi stabilite nu trebuie dovedite de persoana în a cărei favoare se prezumă. Prezumarea faptelor poate fi contestată, conform regulilor generale de probaţiune, de persoana interesată dacă legea nu dispune altfel. Faptele constatate printr-un act al autorităţii publice nu au până la judecată putere pentru instanţă şi pot fi contestate în condiţiile prezentului cod..

Prin urmare, reţine la caz, netemeinicia cerinţei de încasare din contul reclamantei, Buga Tatiana, în beneficiul lui Botnaru-Stempovschi Anna a prejudiciului moral pretins, ca fiind una neîntemeiată şi fără suport probatoriu.

Poziţia participanţilor la proces

În şedinţă de judecată reprezentantul reclamantei-pârât Buga Tatiana, avocatul Valeriu Dumitriu, a indicat că susţine acţiunea iniţială. Solicită de a fi admisă acţiunea. A fost anexat procesul-verbal cu privire la contravenţie, fapt ce denotă că nu mai trebuie să dovedească fapta comisă, este hotărârea instanţei de judecată. Referitor la acţiunea reconvenţională, solicită de a fi respinsă, toate înscrisurile arată acţiuni/inacţiuni în privinţa minorului, dar în cererea de chemare în judecată este indicată mama Botnaru Anna, iar feciorul nu este reclamant.

Reprezentatul pârâtului-reclamant, avocatul Valeria Dodon, în şedinţa judiciară a indicat că susţine integral acţiunea reconvenţională şi solicită admiterea acesteia, cu respingerea concomitentă a acţiunii de bază. A relatat că, întrucât procesul civil este pornit de partea reclamantă prin introducerea cererii de chemare in judecată, el are primul obligaţia să-şi dovedească pretenţiile. Prin urmare, reprezentantul pârâtului reţine că, partea reclamantă în susţinerea argumentelor sale nu a realizat sarcina probaţiunii în corespundere cu art.177, 118, 121, 122, 130 Cod de procedură civilă.

Mai mult ca atât, menţionează, că în conformitate cu prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi aparţine reclamantului.

Astfel, cu referire la pretenţia reclamantei Buga Tatiana de încasare a prejudiciului material cu titlu de onorariul avocatului Valeriu Dumitriu în mărime de 16000 lei, apărarea consideră că cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.

Astfel, la materialele cauzei lipseşte raportul conform anexei 1 al hotărârii nr. 19-02/27.05.2022 din 27.05.2022 privind activitatea avocatului Valeriu Dumitriu în cauza contravenţională nr. 5r-19/2023 şi raportul privind activitatea avocatului în prezenta cauză civilă.

La capitolul cuantumului prejudiciului, se constată că reclamantul nu a probat cauzarea unui prejudiciu moral ce ar justifica încasarea sumei de 10 000 lei, ori menţionează că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că îndemnizaţia trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. Cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

După cum rezultă din conţinutul normei indicate supra, prejudiciul moral se compensează numai atunci când a fost cauzat prin fapte ce lezează drepturile personale nepatrimoniale ale persoanei vătămate. Astfel, se impune repararea prejudiciului moral numai dacă acesta este urmarea încălcarea unor valori de aceeaşi natură.

Prin urmare reclamanta nu a prezentat nici o probă pertinentă şi concludentă în susţinerea cerinţelor invocate, or din materialele prezentate instanţei nu a fost posibit a constata faptele culpabile ale pârâtei Anna Stempovschi-Botnaru în urma cărora Buga Tatiana a avut de suferit moral şi pentru care ar urma să fie despăgubită, astfel cerinţele invocate de către reclamantă sunt lipsite de careva suport juridic.

Raportând circumstanţele şi probele speţei, pârâtul consideră că nu sunt întemeiate pretenţiile din acţiune privind încasarea de la pârât în beneficiul reclamantei a prejudiciului material şi moral.

Astfel în toată această perioadă ca urmare a acţiunilor dnei Buga Tatiana, subsemnata Botnaru-Stempovschi Anna a suferit prejudiciul moral, manifestat prin stări de stres, or o astfel de procedură este una neplăcută şi deranjantă, de ruşine, de nervozitate, de panică, de incertitudine, toate aceste stări avându-le sistematic timp de aproximativ 2 ani, până când s-a transferat cu munca în ***** în cadrul Liceului Teoretic „Ion Inculeţ”, la fel transferând în aceiaşi instituţie de învăţământ şi copii ei minori, printre care fiul *****.

Pe tot parcursul a 2 ani menţionează că, pârâta a avut intenţii de răzbunare faţă de ea prin intermediul fiului minor *****, având intenţia de a o discredita la locul de muncă, de a o defăima şi denigra imaginea ei ca profesor, şi a-i crea copilului *****, tulburări de stres posttraumatic, din cauza mediului educaţional nesecurizat şi nesănătos în care s-a aflat.

Buga Tatiana a acţionat cu rea-credinţă încercând prin defăimarea şi denigrarea sa la locul de muncă, să-i cauzeze probleme la locul de muncă, să provoace dispreţul angajatorului, a colegilor şi a părinţilor faţă de reclamantă, a urmărit provocarea de suferinţe morale şi psihice reclamantei prin crearea de aceste. Anume această intenţie a urmărit pârâta pentru care este pasibil de a fi obligată să repare prejudiciul moral cauzat reclamantei.

Or, toate aceste stări psihice şi morale şi situaţii neplăcute, panicoase şi de nervozitate reclamanta nu era să le sufere dacă pârâta acţiona cu bună-credinţă.

În urma celor relatate, la data de 01.09.2023 pentru binele şi confortul copilului minor *****, l-a transferat în altă instituţie de învăţământ în altă localitate, respectiv creându-se un disconfort material, deoarece urmează să se deplaseze în altă localitate pentru ca copilul să frecventeze instituţia de învăţământ.

Consideră că, prin acţiunile ilegale ale pârâtei Buga Tatiana i-a fost cauzat un prejudiciu moral manifestat prin suferinţe psihice şi cu titlu de cheltuieli pentru deplasare în altă instituţie

de învăţământ în altă localitate, şi nu în care în care se află domiciliul doamnei Botnaru-Stempovschi Anna.

În cadrul şedinţei de judecată au fost audiaţi în calitate de martor ***Ţepuşel Elena,*** care a indicat că cu Buga Tatiana şi Botnaru Ana sunt colege, nu sunt rude, sunt în relaţii bune. Activează în calitate de profesor la clase primare la Liceul Nistor Vornicescu din Lozova. Minorul ***** a fost transferat la ea în clasă în anul 2022 în clasa a II-B. Motivul transferului nu l-a cunoscut la început, ştia doar că sunt neînţelegeri între Doamna Stempovschi şi Doamna Buga, dar nu a pătruns în esenţă deoarece a fost în consiliul de etică şi a fost discutat la consiliu, poziţia sa a fost ca să găsească un consens între doamne, atunci a aflat. A fost o sesizare la consiliul de etică în privinţa neînţelegerii între profesor şi părinte. Starea copilului în momentul transferului, a observat la el o frică, deci, ea a crezut, chiar s-a gândit că este un schimb de colegi şi ea era străină pentru el. În timpul orelor Ion a venit, programa o ştia era pregătit pentru clasa a II, avea cunoştinţele necesare. Ei fac teste la început şi cântăresc, văde dacă a însuşit programa, dar a observat că el nu pleca la pauze, când colegii ieşeau el stătea la geam şi-i privea, clasa lor are geamurile la terenul copiilor, când l-a întrebat, l-a invitat şi cu ea afară, el i-a spus că nu vrea, se teme, dar cauza nu i-a spus-o niciodată. De câte ori a întrebat, nu i-a spus, fiecare clasă are terenul ei, ea ieşea cu el şi cu elevii. La un moment dat, i-a zis că el e mare şi să meargă afară şi ea se va uita pe geam, el a ieşit la uşă şi repede a venit înapoi. În altă zi, nu mai ţine minte, colegii l-au luat la joacă afară, a acceptat cu colegii, s-au jucat şi repede se plictisesc, ea a intrat în clasă, de el s-au apropiat doi foşti colegi şi au început să-l tragă parcă de haină, ea s-a uitat pe geam mai departe ce va fi, nu a putut, a ieşit şi a vorbit cu aceşti copii de ce îl obijduiesc, ei nu au spus nimic, tocmai după Anul Nou copilul era liber, a vorbit atunci şi cu mama. Starea mamei, plângea şi bunica şi mama şi tatăl. Ea nu ştie ce a fost, clasa sa este la primul etaj. Nu ştie ce se petrecea acolo, a văzut doar acest caz, a văzut fiecare copil vine cu portofoliu din clasa unde a fost, a văzut probe călcată în picioare, l-a întrebat de ce dar el a spus că nu, l-au călcat colegii săi. După aceea a devenit până la sfârşit, erau împreună cu ceilalţi copii. La sfârşitul clasei a II, mama a luat copilul şi l-a dus la *****. Doamna a primit ore acolo în s. ***** şi a plecat cu copii. Perioada de adaptare a unui copil la vârsta lui este de cel mult 2 luni, dar ***** era decembrie şi nu vroia să iasă. Nu a auzit să umilească copilul sau mama. Clar că şi schimbul de clasă şi locul au schimbat comportamentul copilului, dar pe ea a pus-o în gardă frica de foştii colegi.

Martorul Botnaru Veronica, fiind audiată în şedinţa de judecată a declarat că cu Buga Tatiana sunt colegi iar Stempovschi Ana este fiica sa. La adunarea părintească din 25 August 2022 petrecută de doamna Buga Tatiana a fost ea în locul părinţilor pentru copilul *****, a fost o adunare paşnică, liniştită, au discutat de rechizite de tot ce este nevoie, la sfârşit a spus la revedere şi a dorit sănătate şi copii buni şi a dorit şi pace. A doua zi a fost la întâlnirea metodică cu Ana, a venit acasă, nu a ştiut ce este la şcoală, a venit târziu, pe la orele 16:00, ea cu ginerele său Nicolae auzea discutându-se la telefon, fata Ana discuta cu un ton ridicat, cineva o întreba ce fel de mama este ea. Ele discutau, când a venit la ei, era toată stresată, cineva a sunat-o şi i-a spus să ia copilul ca ceilalţi copiii să nu sufere din clasă, ea nu a ştiut. Mai apoi a început discuţia pe grup, dar nu a ştiut că Doamna Tatiana a scris a doua zi cerere de eliberare, ei au fost la întâlnirea metodică şi nu a ştiut, părinţii au cerut adunare cu directoarea. Mai mult merge ea la adunare şi atunci tot ea a mers. Au început diferite discuţii, adunarea a fost la 30 august, la orele 09:00 la discuţiile pentru a fi restabilită înapoi, a participat la adunare, până atunci a citit toate discuţiile pe grup dar nu s-au implicat în discuţii, cu directoarea au discutat, aceasta i-a anunţat că copilul nu are profesoară. A doua zi a fost la adunare, dumneaei a venit cu părinţii împotriva

lor, diferite mesaje pe grup. La adunare era directoarea, directorul adjunct pe educaţie şi pe instruite, noi 3 şi 9 părinţi i se pare. Nici nu a dovedit directoarea să vorbească despre ce i-a adunat, dumneaei s-a ridicat, a deschis telefonul şi a pus conversaţia unde vorbeşte fiica sa pe telefon, dar nu a pus de la început, atunci fiica sa după acest mesaj telefonic tare, s-a ridicat şi i-a zis, Doamnei Buga, că pentru ea Dumneaei este nimeni şi nimic deoarece o ponegreşte în faţa părinţilor, şi nu are dreptul să o înscrie şi să o pună în faţa părinţilor. Ea s-a ridicat şi a zis pentru că este mai mare, a zis, că nu este frumos ce fac ei, este problema între Doamna Tatiana şi între fiica sa, nu poate spune ce au spus fostele eleve, un părinte de acolo Novicov a spus că mama sa la fel este profesoară, dar nu se implică. Ea după cele spuse a părăsit adunarea. După ce s-a terminat adunarea, directoarea le-a chemat pe ambele la ea în cabinet, ea pentru că a lucrat în acea şcoală, a dat buzna în cabinetul directorului şi directoarea i-a permis să le spună câteva cuvinte. Le-a spus că nu este frumos ce fac. În aceeaşi zi a chemat-o pe Doamna Ţepuşel şi a luat copilul din clasă. Le-a zis să se liniştească ambele atunci, Doamna Ţepuşel a fost sunată de Directoare şi a transferat copilul la ea în clasă. Starea mamei şi a copilului, copilul prin câte a trecut tot în acel an, părinţii au fost instigaţi, copilul a fost bătut. A venit de la şcoală şi s-a băgat sub pat, nu ştia ce să-i facă, era foarte stresat, ea se teme şi acum. Starea fiice sale era la fel, a fost la psiholog şi a trecut, nimeni nu a întrebat de starea lor, au luat copilul şi au plecat. De aici s-a început calvarul, ea care a lucrat atâta timp i s-a creat condiţii de a pleca. Când a vrut să transfere copilul, Doamna Elena a muncit mult pentru copil, el era stresat nu ieşea afară, se temea, nu se simţea bine. A muncit Doamna Elena şi următorul an s-au gândit să transfere copii la *****, nu a ştiut că va fi şi pentru fiică un loc de muncă, i-a propus directoarea şi ea ca mamă i-a zis să se ducă. Acum starea mamei, are urmări, are probleme când se emoţionează, dar ea se bucură că a nimerit într-un colectiv bun. Pe grup a instigat Doamna Buga, a instigat prin mesajele scrise, adică că nu trebuie să sufere copii lor pentru un copil, copilul era umilit la fel a fost instigat de părinţi, au mesajele. Nu ştie cine a înscris la telefon discuţia, cealaltă doamnă care a vorbit era Doamna Ulianov Mariana, ea a fost acea care a sunat-o pe Ana să o întrebe ce fel de mamă este. Ea a fost la adunare părintească, în perioada de referinţă doamna Buga s-a manifestat verbal mai agresiv, adică: „Anişoara închide-ţi tu gura!”. Când a fost transferat la Doamna Elena acolo erau copii de la grădiniţă şi a trecut mai uşor, mai apoi de la doamna Elena a trecut un pic mai uşor, era mai modelat, cred că undeva vreo lună şi deja se adaptase în clasa a III, ea este mai mult timp cu ei şi comunică cu ei.

Aprecierea instanţei:

Examinând acţiunile înaintate, apreciind probele administrate şi raportându-le per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speţa, instanţa ajunge la concluzia, că cererea de chemare în judecată iniţială urmează a fi admisă parţial, iar acţiunea reconvenţională respinsă, reieşind din următoarele motive.

Conform art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

În corespundere cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Conform prevederilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit art.117 alin.(1) şi (2) CPC, probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei. În calitate de probe în cauzele civile se admit elementele de fapt constatate din explicaţiile părţilor şi ale altor persoane interesate în soluţionarea cauzei, din depoziţiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experţilor.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În conformitate cu prevederile art.5 alin.(1) CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Conform art.9 alin.(1) şi (2) din Codul civil, drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sânt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile. (2) Drepturile şi obligaţiile civile apar: a) din contracte şi din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor civile; c) din hotărâre judecătorească în care sânt stabilite drepturi şi obligaţii; d) în urma creării şi dobândirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.

În conformitate cu art.10 alin.(1) din Codul civil, persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă până la proba contrară.

Potrivit art.11 alin.(1)-(2) din Codul civil, buna-credinţă este un standard de conduită a unei părţi, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere şi luarea în cont a intereselor celeilalte părţi la raportul juridic. În special, este contrar bunei-credinţe ca o parte să acţioneze în contradicţie cu declaraţiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declaraţii sau acel comportament.

În corespundere cu art.15 alin.(1) din Codul civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

Conform art.16 alin.(1) din Codul civil, apărarea dreptului civil se face, în condiţiile legii, prin: a) recunoaşterea dreptului; b) restabilirea situaţiei anterioare încălcării dreptului şi suprimarea acţiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui; c) constatarea sau, după caz, declararea nulităţii actului juridic; d) declararea nulităţii actului emis

de o autoritate publică; e) impunerea la executarea obligaţiei în natură; f) autoapărare; g) repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial; h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalităţii; i) rezoluţiunea sau modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanţa de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege.

Repararea prejudiciilor reprezintă acea metodă de apărare a drepturilor civile încălcate, care dă posibilitate persoanei drepturile căreia au fost lezate să ceară repararea integrală a acestora (art.19 Cod civil).

Conform art.19 alin.(1) Cod civil, în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Prevederile alin.(3) indică că se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic). Aliniatul (5) al aceluiaşi articol statuează că repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Conform art.20 alin.(1) din Codul civil, dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru prejudiciul cauzat prin fapta sa săvârşită cu vinovăţie sub forma intenţiei sau imprudenţei.

Potrivit art.21 din Codul civil, drepturile personale nepatrimoniale şi alte valori nemateriale sunt apărate în cazurile şi în modul prevăzut de prezentul cod şi de alte legi, în limita în care folosirea modalităţilor de apărare a drepturilor civile reiese din esenţa dreptului încălcat şi din caracterul consecinţelor acestei încălcări.

În temeiul art.776 din Codul civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

Potrivit art.858 alin.(1)-(2) din Codul civil, temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii.

În conformitate cu art.387 alin. (1) Cod contravenţional, este victimă persoana fizică sau persoana juridică căreia, prin contravenţie, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale.

Din probatoriul administrat în speţă, instanţa de judecată a stabilit că la data de 30 august 2022, orele 9:20 în incinta Liceului Teoretic „Mitropolit Nestor Vornicescu” în comuna *****, a avut loc adunarea părintească, şi în cadrul adunării, pârâta, Botnaru-Stempovschi Ana a adresat reclamanta Buga Tatiana cuvinte care conţin expresii injurioase şi jignitoare, cum ar fi: (este „nimeni, o cheamă „nicicum”), astfel i-a fost lezată onoarea, demnitatea şi reputaţia profesională a petiţionarei în calitatea sa de profesoară.

La 16.09.2022 avocatul, Valeriu Dumitriu în interesele petiţionarei Tatiana Buga a depus la IP Străşeni cerere, solicitând tragerea la răspundere a cet. Stempovschii Ana, iar prin încheierea din 21.10.2022 emisă de OS al SP nr. 3 Lozova al Inspectoratului de Poliţie Străşeni, inspector principal Dorin Malîii a fost decisă încetarea precăutării materialului înregistrat în R-2 IP Străşeni cu nr. 20223305815 din 17.10.2022 din motiv că pe cazul dat lipsesc elementele constitutive ale oricărei contravenţii sau infracţiuni. Nefiind de acord cu încheierea întocmită, la 25.11.2022, Buga Tatiana prin intermediul apărătorului Valeriu Dumitriu a înaintat contestaţie împotriva încheierii nominalizate.

Prin hotărârea pe dosar număr 5r-19/2023 din 07 martie 2023 emisă de Judecătoria Străşeni, sediul Central s-a admis contestaţia, au fost remise materialele cauzei contravenţionale Inspectoratului de poliţie Străşeni, cu obligarea desfăşurării unei cercetări suplimentare.

Prin procesul-verbal din 14.04.2023, pârâta Botnaru-Stempovschi Ana a fost recunoscută vinovată de faptul că, la 30.08.2022, a adresat reclamantei, Buga Tatiana cuvinte care conţin expresii injurioase şi jignitoare, cum ar fi: (este „nimeni, o cheamă „nicicum"), astfel reclamantei fiindu-i lezată onoarea, demnitatea şi reputaţia profesională a petiţionarei în calitatea sa de profesoară, acţiuni care cad sub incidenţa art. 69 alin. (3) Cod contravenţional, fiindu-i aplicată o sancţiune contravenţională, în mărime de 22 u.c., echivalentul la 1100 lei.

La data de 05 septembrie 2023, reclamanta Buga Tatiana s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ana Botnaru-Stempovschi privind încasarea prejudiciului material, cu titlul de onorariul achitat avocatului Valeriu Dumitriu pentru acordarea asistenţei juridice în cauza contravenţională dosar nr.5r-19/2023 în cauza contravenţională nr. 5r-19/2023, procesului contravenţional 20223305815 din 17.10.2023, în mărime de 10 000 lei; încasarea de la pârâta, Botnaru-Stempovschi Ana în beneficiul reclamantei, Tatiana Buga prejudiciul material, cu titlul de onorariul achitat avocatului Valeriu Dumitriu pentru acordarea asistenţei juridice în prezenta cauza, în mărime de 6000 lei; încasarea de la pârâta, Botnaru-Stempovschi Ana în beneficiul reclamantei, Tatiana Buga, prejudiciul moral, în mărime de 10000 lei.

În contextul celor enunţate este cert faptul comiterii de Botnaru-Stempovschi Ana faţă de Buga Tatiana, a faptei ilicite prevăzute de art.69 alin.(3) din Codul contravenţional, pentru care Botnaru-Stempovschi Ana a fost sancţionată contravenţional în temeiul procesului verbal cu privire la contravenţie seria MAI05767019 din 14 aprilie 2023 a Inspectoratului de poliţie Străşeni, prin care are putere de lucru judecat, pentru faptul că la 30 august 2022 orele 09:20 Botnaru-Stempovschi Ana în incinta Liceului Teoretic „Mitropolit Nestor Vornicescu" din ***** a adresat reclamantei, Buga Tatiana cuvinte care conţin expresii injurioase şi jignitoare, cum ar fi: (este „nimeni, o cheamă „nicicum").

Iar, potrivit art.45 alin.(1) din Codul contravenţional, dacă prin contravenţie a fost cauzat un prejudiciu, persoana prejudiciată este în drept să-şi valorifice pretenţiile civile în procedură civilă.

În corespundere cu jurisprudenţa Curţii Europene, majoritatea contravenţiilor intră în câmpul de aplicare al "materiei penale" din Convenţia Europeană, astfel că în pofida de penalizării anumitor infracţiuni, caracterul atât preventiv, cât şi coercitiv al sancţiunilor administrative de substituţie este suficient, în corespundere cu art.6 din Convenţia Europeană pentru a stabili natura penală a infracţiunii (Peresen vs Danemarka, 14 septembrie 1998).

Mai mult, dispoziţiile art.1998 Cod civil prevăd expres că cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Art. 2036 din Codul civil prevede că în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.

(3) Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea,

aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.

(4) Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacţie echitabilă persoanei vătămate doar cînd aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat şi persoana vătămată astfel va putea obţine o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit.

(5) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacţie sau printr-o hotărîre judecătorească definitivă.

Conform art.2037 alin.(1)-(3) din Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate.

Astfel, legiuitorul statuează că răspunderea civilă survine în rezultatul încălcării unei obligaţii legale cu caracter general, care revine tuturor de a nu leza drepturile altora prin fapte ilicite. Răspunderea delictuală se naşte prin încălcarea unor drepturi absolute ale persoanei vătămate. Pentru apariţia răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic, este obligatorie existenţa unui delict, care include în sine elementele obligatorii: prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă şi prejudiciu şi vinovăţia. Acestea sunt condiţiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiţii, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepţia cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja şi în lipsa unor condiţii.

Iar, potrivit prevederilor art.19 alin.(1) din Codul civil, persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. În această ordine de idei, instanţa de judecată reţine că este indiscutabil că în speţă se întrunesc temeiurile stabilite de cadrul legal pre-citat pentru adjudecarea compensaţiei pentru prejudiciul moral cauzat prin starea de stres şi de frustrare, iar cu referire la valoarea acestei compensaţii, aceasta urmează a fi stabilită de către instanţă în raport cu caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice sau fizice, precum şi statutul social al persoanei vătămate.

Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.

În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că îndemnizaţia trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire şi se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Prin urmare, în condiţiile în care la caz de către reclamanta Buga Tatiana, a fost făcută dovada comiterii de către pârâta Botnaru-Stempovschi Ana a unei fapte ilicite, fapt ce rezultă

din procesul verbal cu privire la contravenţie seria MAI05767019 din 14 aprilie 2023 a Inspectoratului de poliţie Străşeni, care are putere de lucru judecat (f.d. 32), circumstanţe de fapt şi de drept care permit constatarea încălcării dreptului reclamantei Buga Tatiana de către pârâta Botnaru-Stempovschi Ana, şi care urmează să compenseze prejudiciul cauzat.

În contextul raţionamentelor Curţii sus-indicate referitoare la satisfacţiile echitabile acordate prin prisma Convenţiei, instanţa de judecată conchide că în prezenta cauză suferinţele cauzate lui Buga Tatiana depăşesc pragul de veritate a satisfacţiei acordate prin simpla constatare a încălcării dreptului apărat, iar drept urmare, instanţa de judecată consideră că reclamanta Buga Tatiana este îndreptăţită la o compensaţie bănească de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral, aceasta fiind o sumă rezonabilă de evaluare pertinentă a daunelor compensatoare, echitabilă în raport cu suferinţele cauzate de pârâtul Botnaru-Stempovschi Ana.

Totodată, cu referire la acţiunea reconvenţională, instanţa de judecată o califică drept neîntemeiată din următoarele considerente.

Potrivit art. 118 alin. 1 Cod de procedură civilă al RM, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Instanţa reiterează că conform prevederilor art.1998 Cod civil cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Iar, art. 2036 alin. (1) din Codul civil prevede că în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Astfel, legiuitorul statuează că răspunderea civilă survine în rezultatul încălcării unei obligaţii legale cu caracter general, care revine tuturor de a nu leza drepturile altora prin fapte ilicite. Răspunderea delictuală se naşte prin încălcarea unor drepturi absolute ale persoanei vătămate. Pentru apariţia răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic, este obligatorie existenţa unui delict, care include în sine elementele obligatorii: prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă şi prejudiciu şi vinovăţia. Acestea sunt condiţiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiţii, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepţia cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja şi în lipsa unor condiţii.

Instanţa reiterează că în lumina principiului disponibilităţii Botnaru-Stempovschi Ana era obligată să administreze probe în favoarea pretenţiilor din acţiunea reconvenţională înaintată, lucru care nu a fost făcut de către aceasta. Or, reclamanta-pârât nu a prezentat nici o probă pertinentă şi concludentă în susţinerea cerinţelor invocate, or din materialele prezentate instanţei nu a fost posibil a constata faptele culpabile ale pârâtei Anna Stempovschi-Botnaru în urma cărora Buga Tatiana a avut de suferit moral şi pentru care ar urma să fie despăgubită.

Mai mult ca atât, reprezentantul reclamantei-pârâtă Buga Tatiana a prezentat încheierile emise de IP Străşeni din 04.05.2023, respectiv din 05.05.2023, ca urmare a examinării plângerilor depuse la 12.04.2023 de Botnaru-Stempovschi Anna împotriva lui Buga Tatiana, cu privire la abuzul psiho-emoţional în privinţa fiului său Stempovschi Ion, inclusiv şi la înregistrarea discuţiei Tatianei Buga cu părinţii copiilor, fără acordul ultimei şi denigrând-o ca mamă. Prin urmare, instanţa reţine la caz că nu există un delict, care ar include în sine elementele obligatorii: prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă şi prejudiciu şi vinovăţia ca să survină că răspunderea reclamantei-pârâte Buga Tatiana la cerinţele invocate de

către pârâta-reclamantă Stempovschi-Botnaru Anna privind încasarea prejudiciului moral şi respectiv acţiunea reconvenţională este lipsită de careva suport juridic şi urmează a fi respinse.

În acţiunea de bază reclamanta Buga Tatiana a solicitat încasarea prejudiciului material, cu titlu de onorariu achitat avocatului în procesul contravenţional, în sumă de 10 000 lei şi onorariu achitat avocatului în cadrul prezentului proces, în sumă de 6000 lei, iar în acţiunea reconvenţională pârâta-reclamantă Botnaru-Stempovschi Anna, a solicitat încasarea tuturor cheltuielilor de judecată din contul reclamantei /pârâte Buga Tatiana ce constau din taxa de stat în mărime de 1450 lei.

Cu referire la încasarea cheltuielilor de judecată, instanţa reţine că, potrivit art.82 CPC, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a pricinii.

În conformitate cu prevederile art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

În corespundere cu art. 96 alin. (1), (1^1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Ca urmare a faptului că pârâta-reclamantă Botnaru-Stempovschi Ana nu au avut câştig de cauză, acesteia nu i se va compensa cheltuielile de judecată suportate în legătură cu examinarea cauzei în instanţă.

Potrivit Hotărârii nr.19-02/27.05.2022 din 27.05.2022 privind recomandările cuantumului onorariilor avocaţilor şi compensarea cheltuielilor de către instanţele de judecată a cheltuielilor de asistenţă juridică pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma CEDO, se evidenţiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente:

- Dovada achitării onorariilor avocaţilor (copii de pe dispoziţiile de plăţi prin virament sau bonurile de plată);
- Copia de pe facturile de strictă evidenţă, emisă pentru clienţii persoanei juridice şi în alte cazuri stabilite de legislaţie;
- Lista detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de către avocat şi timpul aferent acestora (cu tariful orar).

Potrivit pct. 17 al aceleiaşi hotărâri, pentru determinarea cuantumului compensaţiei acordate, instanţa de judecată urmează să ţină cont de:

- complexitatea cauzei;
- aportul avocatului la soluţionarea cauzei;
- timpul şi munca depusă de avocat;
- aptitudinile speciale necesare pentru acordarea asistenţei juridice;
- faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare;
- rezultatul obţinut;
- restricţiile de timp impuse de client şi de circumstanţele cauzei;
- natura şi durata relaţiei dintre avocat şi client;
- experienţa, reputaţia şi abilitatea avocatului, justificarea şi ponderea mijloacelor de

apărare utilizate în cauză;

- suma despăgubirilor pretinse/obţinute în cauză;
- alţi factori, la discreţia instanţei.

Astfel, la materialele cauzei nu este anexat nici un raport privind activitatea avocatului Valeriu Dumitriu în cauza contravenţională nr. 5r-19/2023 şi prezenta cauza civilă, este anexat doar bonul de plată nr. 363078 din 29.08.2023 în care este indicat că este pentru onorariu, deplasări, expedierea documentelor în cauza contravenţională nr. 5r-19/23 şi procesul contravenţional nr. 20223305815 din 17.10.2022 şi bonul de plata nr. 363079 din 29.08.2023, prin care reclamanta Buga Tatiana a achitat în beneficiul CA „Dumitriu Valeriu" suma de 6000 lei pentru reprezentarea intereselor sale. /f.d.8, 9/

Conform art. 90 lit. d) Cod de procedură civilă, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: cheltuielile de transport şi de cazare suportate de părţi şi de alţi participanţi la proces în legătură cu prezentarea lor în instanţă.

În bonul de plată nr. 363078 din 29.08.2023 sunt indicate cheltuieli de deplasare, însă instanţa constată că cheltuielile de deplasare nu fac parte din cheltuieli pentru asistenţă juridică.

Totodată, instanţa atestă că bonul de plată este datat cu 29.08.2023, însă potrivit materialelor prezentate din cauza contravenţională, procesul verbal cu privire la contravenţie a fost întocmit şi sancţionată cet. Botnaru-Stempovschi Ana pentru comiterea contravenţiei prevăzute la art. 69 alin. (3) Cod Contravenţional, la 14.04.2023 şi respectiv au fost achitate servicii, după ce a intrat în vigoare actul în baza căruia a fost sancţionată Botnaru-Stempovschi Ana. Astfel, reiterează că cheltuieli trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile, din aceste considerente instanţa consideră oportun de a respinge cerinţa reclamantei-pârâte Buga Tatiana privind încasarea prejudiciului material, cu titlul de onorariul achitat avocatului Valeriu Dumitriu pentru acordarea asistenţei juridice în cauza contravenţională dosar nr.5r-19/2023 procesului contravenţional 20223305815 din 17.10.2023, în mărime de 10 000 lei.

Astfel, reclamanta Buga Tatiana, a fost reprezentată în instanţă de către avocatul Dumitriu Valeriu, împuternicit în baza mandatului nr. 1892632 din 29.08.2023. Reieşind din pretenţiile înaintate, reclamanta revendică compensarea cheltuielilor de asistenţă juridică în mărime de 6000 lei, confirmate prin bonul de plată nr. 363079 din 29.08.2023, prin care reclamanta Buga Tatiana a achitat în beneficiul CA „Dumitriu Valeriu" suma de 6000 lei pentru reprezentarea intereselor sale.

Pentru determinarea cuantumului compensaţiei acordate, instanţa de judecată, pentru a face o apreciere corectă, urmează să ţină cont de complexitatea cauzei, dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speţă, aportul avocatului la soluţionarea cauzei, timpul şi munca depusă de avocat, aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistenţa, rezultatul obţinut etc. Pornind de la practica CtEDO, cheltuielile de asistenţă juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.

Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CtEDO, se evidenţiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaţilor (copii de pe dispoziţiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidenţă, emisă pentru clienţi-persoane juridice şi în alte cazuri stabilite de legislaţie; listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi a timpului aferent acestora (cu tariful şi orarul).

Ţinând cont de complexitatea cauzei, de numărul de acte procesuale întocmite de avocatul reclamantei Buga Tatiana, de numărul de şedinţe la care avocatul a participat, de complexitatea

problemei juridice ridicate în speţă, instanţa de judecată consideră drept reale, necesare şi rezonabile cheltuielile de asistenţă juridică în mărime de 6000 lei.

În corespundere cu art. 98 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporţional părţii admise din acţiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Art. 83 alin. (2) din Codul de procedură civilă prevede că în acţiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcţie de caracterul şi valoarea acţiunii, iar în acţiunile nepatrimoniale şi în alte cazuri prevăzute de lege, în proporţii fixe, conform Legii taxei de stat.

Conform prevederilor art. 1 lit. a) al Legii nr. 1216 din 03.12.1992 (în vigoare la momentul depunerii cererii de chemare în judecată) privind taxa de stat, cuantumul tarifar al taxei de stat pentru cererile de chemare în judecată la litigiile cu caracter patrimonial este de 3% din valoarea acţiunii. Reclamanta este scutită prin efectul legii de la plata taxei de stat privind repararea prejudiciului material şi/sau moral cauzat prin infracţiune şi/sau contravenţie, iar pârâtul este obligat prin hotărâre judecătorească la repararea prejudiciului. Ca rezultat, taxa de stat urmează de încasat în beneficiul statului de la pârâtul Botnaru-Stempovschi Ana.

În conformitate cu art-le 236-241 CPC RM instanţa de judecată,-

H O T Ă R Ă Ş T E :

A admite parţial acţiunea reclamantei Buga Tatiana către Botnaru-Stempovschi Ana.

A încasa de la Botnaru-Stempovschi Ana în beneficiul reclamantei Buga Tatiana prejudiciu moral în mărime de 5000 (cinci mii) lei şi cheltuielile pentru asistenţă juridică în mărime de 6000 (şase mii) lei, în rest pretenţiile se resping.

A respinge acţiunea reconvenţională depusă de pârâta Botnaru-Stempovschi Ana către Buga Tatiana privind încasarea prejudiciului moral şi compensarea cheltuielilor de judecată.

A încasa de la Botnaru-Stempovschi Ana în beneficiul statului suma de 250 (două sute cincizeci) lei, cu titlu de taxă de stat pentru depunerea cererii de chemare în judecată, de la plata căreia reclamanta este scutită în temeiul Legii.

Dispozitivul hotărârii judecătoreşti se comunică participanţilor la proces şi se publică pe pagina web – „https://jst.instante.justice.md”.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chişinău în termen de 30 zile de la data emiterii dispozitivului, prin intermediul judecătoriei Străşeni (sediul central).

Preşedintele şedintei
Judecător **Dorina Croitor**